

ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD

Masarykovo náměstí 5, 586 01 Jihlava

Sp. zn. OSR-12238/2019-ERU

V Ostravě dne 24. března 2020

Č. j. 12238-7/2019-ERU

ROZHODNUTÍ

Energetický regulační úřad jako věcně příslušný správní orgán podle ust. § 18 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, ve správním řízení vedeném pod sp. zn. OSR-12238/2019-ERU a zahájeném dne 18. února 2020 z moci úřední dle ust. § 78 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), v návaznosti na ust. § 46 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), s obviněným z přestupku, kterým je společnost **Utylis Energie s.r.o.**, se sídlem Maltézské náměstí 537/4, Malá Strana, 118 00 Praha 1, IČO: 241 21 975, ve věci podezření ze spáchání přestupku dle ust. § 91 odst. 5 písm. d) zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů, ve znění účinném do 31. prosince 2018 (dále jen „energetický zákon“), rozhodl

takto:

I. Obviněný z přestupku, společnost Utylis Energie s.r.o., se sídlem Maltézské náměstí 537/4, Malá Strana, 118 00 Praha 1, IČO: 241 21 975 (dále jen „účastník řízení“), **se uznává vinným ze spáchání přestupku dle ust. § 91 odst. 5 písm. d) energetického zákona**, kterého se dopustil tím, že jakožto držitel licence na obchod s elektřinou č. 141328365 v rozporu s ust. § 30 odst. 2 písm. n) energetického zákona při provádění úkonů nezbytných k uskutečnění změny dodavatele elektřiny uvedl nepravdivé informace, když dne 25. května 2018 v případě odběrného místa [REDAKCE] na adrese [REDAKCE], v informačním systému společnosti OTE, a.s., se sídlem Sokolovská 192/79, Karlín, 186 00 Praha 8, IČO: 264 63 318 (dále jen „OTE“ nebo „operátor trhu“), uvedl nepravdivou informaci, že zákazník [REDAKCE], nar. [REDAKCE], odstoupil od smlouvy uzavřené s novým dodavatelem podle ust. § 11a odst. 2 energetického zákona.

II. Podle ust. § 91 odst. 14 písm. b) energetického zákona se účastníku řízení za spáchání přestupku dle ust. § 91 odst. 5 písm. d) energetického zákona ukládá **pokuta ve výši 20 000 Kč** (slovy: dvacet tisíc korun českých), která je splatná dle ust. § 46 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Energetického regulačního úřadu vedený u České národní banky, č. ú. 19-2421001/0710, variabilní symbol 9920.

III. Podle ust. § 95 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky ve spojení s ust. § 79 odst. 5 správního řádu a ust. § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů

a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění pozdějších předpisů, se účastníku řízení ukládá povinnost uhradit **náklady řízení ve výši paušální částky 1 000 Kč** (slovy: jeden tisíc korun českých). Náklady řízení jsou splatné do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Energetického regulačního úřadu vedený u České národní banky, č. ú. 19-2421001/0710, variabilní symbol 9920.

O d ů v o d n ě n í

I. Úvod

Dne 18. února 2020 zahájil Energetický regulační úřad (dále také jen „Úřad“ či „správní orgán“) ve smyslu ust. § 78 zákona o odpovědnosti za přestupky v návaznosti na ust. § 46 správního řádu s účastníkem řízení správní řízení sp. zn. OSR-12238/2019-ERU z moci úřední ve věci podezření ze spáchání přestupku dle ust. § 91 odst. 5 písm. d) energetického zákona.

Správní řízení bylo zahájeno na základě výsledku šetření podnětu vedeného pod sp. zn. 11662/2018-ERU. Předmětem šetření bylo prověření jednání držitelů licence na obchod s elektřinou při realizaci změn dodavatele elektřiny v odběrném místě [redacted], na adrese [redacted], zákazníka [redacted], nar. [redacted] (dále také jen „Zákazník“).

II. Zjištění předcházející správnímu řízení

V rámci šetření provedeného Úřadem pod sp. zn. 11662/2018-ERU bylo zjištěno, že se účastník řízení mohl dopustit porušení ust. § 30 odst. 2 písm. n) energetického zákona tím, že při provádění úkonů nezbytných k uskutečnění změny dodavatele elektřiny pro výše uvedené odběrné místo Zákazníka uvedl, že tento Zákazník odstoupil od smlouvy uzavřené s novým dodavatelem podle ust. § 11a odst. 2 energetického zákona, kdy tato informace dle šetření nebyla pravdivá.

III. Průběh správního řízení

Dne 9. prosince 2019 správní orgán převzal do správního spisu sp. zn. OSR-12238/2019-ERU spis šetření vedený pod sp. zn. 11662/2018-ERU, o čemž vyhotovil téhož dne Záznam o vložení do spisu, č. j. 12238-2/2019-ERU.

Po vyhodnocení všech skutečností zjištěných při provedené kontrole zahájil Úřad podle ust. § 78 zákona o odpovědnosti za přestupky ve znění pozdějších předpisů v návaznosti na ust. § 46 správního řádu s účastníkem řízení správní řízení sp. zn. OSR-12238/2019-ERU z moci úřední. Oznámení o zahájení správního řízení ze dne 18. února 2020, č. j. 12238-3/2019-ERU, bylo účastníku řízení doručeno téhož dne. Prostřednictvím oznámení o zahájení správního řízení byl účastník řízení současně poučen o právu podat návrhy na doplnění řízení ve smyslu ust. § 36 správního řádu a o možnosti požádat o nařízení ústního jednání ve smyslu ust. § 80 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky, je-li to nezbytné k uplatnění jeho práv.

Účastník řízení zaslal správnímu orgánu dne 26. února 2020 své vyjádření (založeno pod č. j. 12238-4/2019-ERU), ve kterém odkázal na svá předchozí vyjádření v rámci provedeného šetření ze dne 13. prosince 2018 a ze dne 5. února 2019. Co do navrhovaných důkazů účastník řízení odkazuje na doklady, které tvořily přílohy těchto vyjádření, a to zejména na Smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny č. [REDAKCE] ze dne 16. dubna 2018 pro odběrné místo [REDAKCE], plnou moc (dohodu o zastupování) ze dne 21. prosince 2017 udělenou zákazníkem [REDAKCE] společnosti PLATFORM ENERGY s.r.o., IČO: 047 62 169, vyjádření Zákazníka prostřednictvím společnosti PLATFORM ENERGY s.r.o. jako zmocněnce Zákazníka ze dne 24. května 2018 a potvrzení společnosti PLATFORM ENERGY s.r.o. ze dne 31. ledna 2019.

Účastník řízení má dále za to, že vynaložil veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby přestupku zabránil, když si pro potřeby podání žádosti o pozastavení změny dodavatele u operátora trhu informaci, že zákazník odstoupil od smlouvy podle ust. § 11a odst. 2 energetického zákona, ověřil u zástupce Zákazníka, jehož prostřednictvím bylo účastníku řízení sděleno, že si zákazník změnu dodavatele nepřeje a požaduje ponechat dotčené odběrné místo pod dodávkou účastníka řízení. Účastník řízení také uvedl, že nemá objektivně možnost ověřit pravdivost této informace u dodavatele, který o změnu dodavatele žádá, když z údajů v informačním systému operátora trhu nemá možnost tohoto dodavatele identifikovat. Navíc, pokud by účastník řízení nekonal v souladu s vůlí zákazníka a poskytnutou informací v informačním systému operátora trhu neuvedl, vystavil by tím vědomě zákazníka sankci za předčasné neoprávněné ukončení smlouvy, uzavřené mezi zákazníkem a účastníkem řízení.

Dne 2. března 2020 zaslal správní orgán účastníku řízení Vyrozumění o možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí a doložit majetkové poměry, č. j. 12238-5/2019-ERU, ve kterém informoval účastníka řízení v souladu s ust. § 36 odst. 3 správního řádu o možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí před vydáním rozhodnutí ve věci. Zároveň bylo účastníku řízení sděleno, co je považováno za podklady rozhodnutí, a byla mu dána možnost doložit správnímu orgánu doklady svědčící o jeho aktuálních majetkových poměrech, a to vše do 10 kalendářních dnů od doručení tohoto přípisu. Vyrozumění bylo účastníku řízení doručeno dne 2. března 2020.

Dne 6. března 2020 doložil účastník řízení správnímu orgánu své majetkové poměry zasláním rozvahy a výkazu zisku a ztráty za rok 2018 s tím, že výkazy za rok 2019 nejsou dosud zpracovány.

Správní orgán s ohledem na průběh správního řízení a na skutečnost, že účastník řízení nenavrhл provedení dalších důkazů ani neučinil jiné návrhy směrem ke správnímu orgánu, a v souladu s ust. § 3 správního řádu dospěl k závěru, že veškeré podklady, které měl k dispozici k vedení správního řízení a následné vydání tohoto rozhodnutí, jsou úplné a dostačující pro zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v ust. § 2 uvedeného zákona.

IV. Popis skutkového stavu

Správní orgán z úřední činnosti zjistil, že účastník řízení je držitelem licence na obchod s elektřinou č. 141328365 s termínem zahájení licencované činnosti ode dne 18. června 2013.

Zákazník dne 3. července 2017 podepsal plnou moc pro zmocněnce – společnost České aukce s.r.o., IČO: 048 98648, mj. k úkonům souvisejícím s dodávkami elektřiny a plynu. Následně Zákazník dne 21. prosince 2017 podepsal Přihlášku k energetické soutěži (č. [REDAKCE]) se společností PLATFORM ENERGY s.r.o., IČO: 047 62 169, a zároveň se společností PLATFORM ENERGY s.r.o. podepsal Dohodu o zastupování (č. [REDAKCE]), jejíž součástí je zmocnění k zastupování ve všech záležitostech souvisejících s procesem optimalizace v oblasti dodávek elektřiny a plynu. Tito dva zprostředkovatelé v zastoupení Zákazníka postupně uzavřeli pro jeho odběrné místo [REDAKCE] smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny se třemi držiteli licence na obchod s elektřinou, konkrétně se jednalo o společnost Lidová energie s.r.o., IČO: 057 25 615, společnost AZ Energies s.r.o., IČO: 067 42 157, a účastníka řízení.

Uvedení tři obchodníci s elektřinou průběžně pro dotčené odběrné místo podávali v informačním systému operátora trhu žádosti o změnu dodavatele a činili příslušné kroky související s procesem změny dodavatele elektřiny, ať už z pozice stávajícího nebo nového dodavatele elektřiny. Přehled jednotlivých úkonů je chronologicky i tematicky (smlouvy, jednotlivé změny dodavatele, atd.) podrobně uveden ve zpracovaných přehledech uložených ve spisu šetření (č. j. 11662-23/2018-ERU a č. j. 11662-24/2018-ERU).

Dne 29. září 2017 byla pro odběrné místo [REDAKCE] společností České aukce s.r.o. v zastoupení Zákazníka uzavřena smlouva o sdružených službách dodávky elektřiny mezi společností Lidová energie s.r.o. a Zákazníkem, uvedeným místem uzavření smlouvy je Brno. Zákazníkem (zastoupeným společností České aukce s.r.o.) byla zároveň dne 2. října 2017 udělena plná moc společnosti Lidová energie s.r.o., a to mj. k jednáním směřujícím k zajištění dodávek plynu nebo elektřiny na základě uzavřené smlouvy a k jednání vůči třetím osobám směřujícím ke zrušení smluv pro dotčené odběrné místo.

Dne 22. května 2018 v čase 12:53 hod. podala v informačním systému operátora trhu společnost Lidová energie s.r.o. žádost o změnu dodavatele elektřiny pro odběrné místo Zákazníka (Id požadavku v systému CDS [REDAKCE]). Požadované datum zahájení dodávky bylo dne 6. června 2018, jako způsob uzavření smlouvy byla uvedena informace mimo prostory obvyklé k podnikání.

Dne 22. května 2018 podal prostřednictvím informačního systému operátora trhu stávající dodavatel elektřiny do dotčeného odběrného místa, tj. účastník řízení, žádost o pozastavení změny dodavatele z důvodu, že nebyla řádně ukončena stávající smlouva. Požadavek na ukončení smlouvy uplatněný směrem k účastníku řízení nebyl v rámci šetření ani navazujícího správního řízení doložen.

Dne 23. května 2018 společnost Lidová energie s.r.o. v informačním systému operátora trhu potvrdila podanou žádost o změnu dodavatele, kdy zadala, že disponuje opětovným písemným vyjádřením Zákazníka, že hodlá změnit dodavatele. Uvedené společnost Lidová energie s.r.o. doložila potvrzením souhlasu zákazníka se změnou dodavatele ze dne 23. května 2018, podepsaným společností České aukce s.r.o. v zastoupení Zákazníka.

Dne 25. května 2018 podal prostřednictvím informačního systému operátora trhu účastník řízení žádost o zastavení změny dodavatele z důvodu odstoupení Zákazníka od smlouvy s novým dodavatelem podle ust. § 11a odst. 2 energetického zákona a požadavku Zákazníka na pokračování dodávek od stávajícího dodavatele. Uvedené tvrzení,

resp. informaci podanou z jeho strany při procesu změny dodavatele, účastník řízení dokládá potvrzením Zákazníka ze dne 24. května 2018, které je v zastoupení Zákazníka podepsané společností PLATFORM ENERGY s.r.o. V uvedeném potvrzení adresovaném účastníku řízení je uvedeno následující: „Tímto potvrzují, že si přejí ponechat odběrné místo [redacted] na adrese [redacted] pod dodávkou vaší společnosti a nepřejí si změnit dodavatele elektřiny.“

Na základě požadavku účastníka řízení na zastavení změny dodavatele ze dne 25. května 2018 byl proces změny dodavatele ukončen a dodavatelem elektřiny do dotčeného odběrného místa Zákazníka zůstal stávající dodavatel, tj. účastník řízení.

Uvedenou informaci, že Zákazník odstoupil od smlouvy uzavřené s novým dodavatelem podle ust. § 11a odst. 2 energetického zákona, účastník řízení nedoložil, pouze uvedl, že mu byla informace o odstoupení od smlouvy telefonicky sdělena společností PLATFORM ENERGY s.r.o., přičemž záznam příslušného telefonického rozhovoru nebyl doložen.

Společnost PLATFORM ENERGY s.r.o. k údajnému telefonátu se sdělením týkajícím se odstoupení od smlouvy dle ust. § 11a odst. 2 energetického zákona v rámci šetření nejprve uvedla, že se k přesnému obsahu hovoru s odstupem času nemůže vyjádřit, následně uvedla, že účastník řízení byl telefonicky informován o tom, že bylo od smluv „s jinými dodavateli“ odstoupeno. Společnost PLATFORM ENERGY s.r.o. doložila výpovědi smluv adresované jiným obchodníkům s elektřinou, než společnosti Lidová energie s.r.o., tyto výpovědi však nebyly odstoupeními dle ust. § 11a odst. 2 energetického zákona.

Společnost Lidová energie s.r.o. žádný požadavek na ukončení smlouvy pro dotčené odběrné místo neobdržela. Společnost PLATFORM ENERGY s.r.o. zároveň informaci o tom, že měl Zákazník se společností Lidová energie s.r.o. uzavřenu smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny, neměla k dispozici, nemohla tak účastníku řízení sdělit, že Zákazník od předmětné smlouvy odstoupil dle ust. § 11a odst. 2 energetického zákona.

Informace, že Zákazník odstoupil od smlouvy uzavřené s novým dodavatelem podle ust. § 11a odst. 2 energetického zákona, kterou uvedl při provádění úkonů nezbytných k uskutečnění změny dodavatele elektřiny účastník řízení, nebyla pravdivá.

V. Právní hodnocení

V. I. Použitá právní úprava

Dle článku 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod se trestnost činu posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán. Pozdějšího zákona se použije, jestliže je to pro pachatele příznivější.

Dle ust. § 2 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky ve znění pozdějších předpisů se odpovědnost za přestupek posuzuje podle zákona účinného v době spáchání přestupku; podle pozdějšího zákona se posuzuje jen tehdy, je-li to pro pachatele přestupku příznivější. Dle ust. § 2 odst. 6 téhož zákona pachateli lze uložit vždy jen takový druh správního trestu, který dovoluje uložit zákon účinný v době, kdy se o přestupku rozhoduje.

Z hlediska posouzení odpovědnosti účastníka řízení za vytýkané jednání a uložení správního trest jsou rozhodnými právními úpravami zákon o odpovědnosti za přestupky a energetický zákon.

Zákon o odpovědnosti za přestupky byl od nabytí své účinnosti novelizován dvakrát, a to naposledy zákonem č. 285/2018 Sb., který nabyl účinnosti dne 1. ledna 2019. Energetický zákon byl v době od spáchání vytýkaného jednání účastníkem řízení novelizován také dvakrát, kdy současné znění zákona nabylo účinnosti dne 1. ledna 2020.

S ohledem na ust. § 2 odst. 1 a 6 zákona o odpovědnosti za přestupky proto správní orgán porovnal ustanovení zákona o odpovědnosti za přestupky a jeho novelizovaného znění a energetického zákona i jeho novelizovaného znění a dospěl k závěru, že zůstala zachována jak obsahová totožnost konkrétních zákonem stanovených povinností, které jsou relevantní pro právní hodnocení jednání účastníka řízení, tak též jejich trestnost z hlediska podřazení porušení právní povinnosti pod kategorii přestupku. Správní orgán proto neshledal důvod k použití zákonů pozdějších a postupoval při posuzování odpovědnosti účastníka řízení za vytýkané jednání i při ukládání sankce podle právní úpravy účinné v době, kdy bylo spácháno.

V. II. Obecný právní rámec

Dle ust. § 11a odst. 2 energetického zákona v případě smlouvy o dodávce elektřiny, plynu nebo tepelné energie nebo smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny nebo plynu, kterou uzavřel zákazník v postavení spotřebitele s držitelem licence distančním způsobem nebo mimo obchodní prostory držitele licence, běží čtrnáctidenní lhůta pro odstoupení od smlouvy podle zvláštního zákona ode dne jejího uzavření (zvláštním zákonem se zde míní zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů).

Dle ust. § 30 odst. 2 písm. n) energetického zákona je obchodník s elektřinou povinen při provádění úkonů nezbytných k uskutečnění volby nebo změny dodavatele elektřiny uvádět pravdivé a úplné informace a na žádost Úřadu předložit údaje a podklady sloužící k jejich ověření (v rámci tohoto správního řízení se pak správní orgán zaměřil na povinnost obchodníka s elektřinou uvádět pravdivé informace při provádění úkonů nezbytných k uskutečnění změny dodavatele elektřiny).

Přestupku ve smyslu ust. § 91 odst. 5 písm. d) energetického zákona se držitel licence na obchod s elektřinou dopustí tím, že poruší některou z povinností uvedených v ust. § 30 odst. 2 téhož zákona.

V dotčeném období roku 2018 postup při změně dodavatele elektřiny upravovala vyhláška č. 408/2015 Sb., o Pravidlech trhu s elektřinou, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Vyhláška o pravidlech trhu s elektřinou“).

Podle ust. § 36 odst. 3 Vyhlášky o pravidlech trhu s elektřinou v případě, že v žádosti o změnu dodavatele byla uvedena informace o jejím uzavření mimo prostory obvyklé k podnikání nebo distančním způsobem, a zákazník odstoupil od smlouvy podle ust. § 11a odst. 2 energetického zákona a současně požaduje pokračování dodávek od stávajícího dodavatele, může stávající dodavatel zastavit prostřednictvím informačního systému operátora trhu změnu dodavatele v termínu podle odstavce 2 nebo postupuje podle ust. § 39 odst. 3 až 5 Vyhlášky o pravidlech trhu s elektřinou.

V. III. Právní posouzení skutku

Účastník řízení pro odběrné místo Zákazníka při podání žádosti v informačním systému OTE (tj. při provádění úkonů nezbytných k uskutečnění změny dodavatele) dne 25. května 2018 uvedl informaci, že Zákazník odstoupil od smlouvy uzavřené s novým dodavatelem podle ust. § 11a odst. 2 energetického zákona. Tato informace však nebyla účastníkem řízení nijak doložena, ani z podkladů shromážděných v rámci provedeného šetření nevyplývá. Na základě zjištěného skutkového stavu lze naopak konstatovat, že uvedená informace pravdivá nebyla.

Telefonická informace o tom, že bylo od smluv „s jinými dodavateli“ odstoupeno, aniž by byla tato odstoupení konkrétně specifikována a doložena, nemůže sloužit jako dostatečný podklad pro postup účastníka řízení podle ust. § 36 odst. 3 Vyhlášky o pravidlech trhu s elektřinou. Pro zastavení změny dodavatele prostřednictvím informačního systému operátora trhu musí být splněny všechny následující podmínky zároveň. V žádosti o změnu dodavatele musí být uvedena informace o jejím uzavření mimo prostory obvyklé k podnikání nebo distančním způsobem, aby bylo možné od smlouvy odstoupit dle ust. § 11a odst. 2 energetického zákona. Zákazník musí odstoupit od této smlouvy podle ust. § 11a odst. 2 energetického zákona a stávající dodavatel musí být o tomto odstoupení informován, což implicitně vyplývá z podstaty tohoto ustanovení (pokud by zákazník svého stávajícího dodavatele o odstoupení od smlouvy s novým dodavatelem neinformoval, neměl by stávající dodavatel podklad pro zastavení změny dodavatele). Současně musí zákazník požadovat pokračování dodávek od stávajícího dodavatele.

V projednávaném případě byla v žádosti o změnu dodavatele uvedena informace o uzavření smlouvy mimo prostory obvyklé k podnikání, Zákazník tak mohl od této smlouvy odstoupit dle ust. § 11a odst. 2 energetického zákona. Zákazník (v zastoupení společnosti PLATFORM ENERGY s.r.o.) sice požadoval pokračování dodávek od stávajícího dodavatele (účastníka řízení), od smlouvy se společností Lidová energie s.r.o. však Zákazník neodstoupil, když o této smlouvě společnost PLATFORM ENERGY s.r.o. vůbec nevěděla a nemohla tak od ní odstoupit dle ust. § 11a odst. 2 energetického zákona a ani společnost Lidová energie s.r.o. žádné jiné odstoupení neobdržela. Podmínka odstoupení od smlouvy uzavřené s novým dodavatelem podle ust. § 11a odst. 2 energetického zákona tedy nebyla splněna, přesto tuto informaci účastník řízení uvedl v informačním systému operátora trhu.

Účastník řízení tedy v případě Zákazníka dne 25. května 2018 při podání žádosti v informačním systému OTE postupoval v rozporu s ust. § 30 odst. 2 písm. n) energetického zákona, když uvedl nepravdivou informaci, že tento Zákazník odstoupil od smlouvy uzavřené s novým dodavatelem podle ust. § 11a odst. 2 energetického zákona.

V. IV. Vypořádání námitek účastníka řízení

Účastník řízení se odvolává na svá vyjádření v rámci provedeného šetření, kde jeho hlavním argumentem pro zastavení změny dodavatele v informačním systému OTE bylo telefonické ujištění společnosti PLATFORM ENERGY s.r.o. ohledně odstoupení od smluv „s jinými dodavateli“. Jak již správní orgán uvedl, takovéto nespecifické sdělení nemůže sloužit jako dostatečný podklad pro postup účastníka řízení podle ust. § 36 odst. 3 Vyhlášky o pravidlech trhu s elektřinou. Účastník řízení měl mít jasně doloženo, ať už od Zákazníka či jeho zástupce, že Zákazník odstoupil od smlouvy uzavřené s novým dodavatelem.

Námítky ohledně tvrzené liberace účastníka řízení správní orgán vypořádává v části odůvodnění tohoto rozhodnutí nazvané „V. VI. Odpovědnost za přestupek“.

V. V. Formální a materiální stránka přestupku

Správní orgán má na základě výše uvedeného za prokázané, že jednáním účastníka řízení byla naplněna formální stránka přestupku dle ust. § 91 odst. 5 písm. d) energetického zákona, když účastník řízení vůči Zákazníkovi porušil povinnost uvedenou v ust. § 30 odst. 2 písm. n) energetického zákona. Správní orgán se nicméně musel zabývat také materiální stránkou uvedeného přestupku.

V daném případě účastník řízení svým jednáním uvedl prostřednictvím informačního systému OTE nepravdivou informaci, že Zákazník odstoupil od smlouvy uzavřené s novým dodavatelem podle ust. § 11a odst. 2 energetického zákona, i když tento Zákazník od smlouvy neodstoupil.

Ust. § 30 odst. 2 písm. n) energetického zákona má význam jako právní nástroj umožňující efektivní kontrolu (s případnou možností postihu), zda stávající dodavatel při žádosti o zastavení procesu změny dodavatele v situaci odstoupení od smlouvy uzavřené s novým dodavatelem skutečně splnil svou povinnost disponovat takovým odstoupením zákazníka. Účastník řízení však v posuzovaném případě nedisponoval odstoupením Zákazníka od smlouvy dle ust. § 11a odst. 2 energetického zákona, a dokonce ani nedoložil, že by mu informace o odstoupení byla oznámena zprostředkovaně.

V jednání účastníka řízení je tedy možné shledat jistou společenskou škodlivost spočívající v narušení veřejného zájmu na ochraně práv zákazníků (konkrétně byla narušena svobodná vůle Zákazníka týkající se výběru dodavatele elektřiny), neboť kdyby na trhu s energetikou docházelo k takovému protiprávnímu jednání běžně, jednalo by se zcela nepochybně o absolutně neudržitelný stav, který by byl v rozporu se zájmy společnosti a způsobil by značné oslabení práv zákazníků.

Správní orgán navíc podotýká, že již skutečnost, že zákonodárce porušení určité povinnosti označil za přestupek, vyjadřuje určitou minimální typovou míru společenské škodlivosti, kterou je nutno takovému jednání přičítat. Lze tedy obecně vycházet z toho, že jednání, jehož formální znaky jsou označeny zákonem za přestupek, naplňuje v běžně se vyskytujících případech materiální znak přestupku, neboť porušuje či ohrožuje určitý zájem společnosti. V daném případě jsou naplněny formální znaky přestupku, zároveň je přítomen i materiální znak ve formě minimálně nepatrné a teprve při stanovení sankce bude správní orgán materiální stránku posuzovat a sankci individualizovat právě s ohledem na „míru“ materiální stránky. Takový postup plně koresponduje rovněž s preventivně-ochrannou funkcí správního trestu.

Výše uvedené tedy poukazuje na existenci konkrétní společenské škodlivosti jednání účastníka řízení v případě Zákazníka dosahující takové míry intenzity, která odůvodňuje závěr o naplnění materiální stránky přestupku dle ust. § 91 odst. 5 písm. d) energetického zákona (společenská škodlivost jednání účastníka řízení je vyšší než nepatrná).

V. VI. Odpovědnost za přestupek

Správní orgán se rovněž zabýval otázkou, zda nejsou naplněny podmínky uvedené v ust. § 21 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky, tedy zda účastník řízení za vytýkaný přestupek neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložil veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránil. Z podkladů, které měl správní orgán k dispozici, nevyplývá, že by nastala jakákoliv objektivní zákonem předvídaná situace, která by umožnila liberaci účastníka řízení z vytýkaného přestupku. I pokud by totiž společnost PLATFORM ENERGY s.r.o. skutečně účastníku řízení oznámila, že jménem Zákazníka odstoupila od smluv s „jinými dodavateli“, je na účastníkovi řízení, jakožto držiteli licence na obchod s elektřinou, aby v rámci procesu změny dodavatele postupoval na základě jasných a ověřených informací. Účastník řízení měl a mohl po společnosti PLATFORM ENERGY s.r.o. požadovat doložení uvedených odstoupení a následně zjistit, které bylo učiněno vůči smlouvě uzavřené s dodavatelem, který o změnu v informačním systému operátora trhu požádal. V daném případě by musel dojít k závěru, že výpovědi smluv, které společnost PLATFORM ENERGY s.r.o. adresovala jiným obchodníkům s elektřinou, vůbec nebyly odstoupeními dle ust. § 11a odst. 2 energetického zákona, a nebyly tak splněny podmínky postupu dle ust. § 36 odst. 3 Vyhlášky o pravidlech trhu s elektřinou.

Pokud tedy účastník řízení u zástupce Zákazníka ověřil odstoupení od smlouvy dle ust. § 11a odst. 2 energetického zákona pouze tak, že mu bylo doloženo, že si Zákazník nepřeje změnit dodavatele, a nevyžadoval doložení samotné odstoupení od smlouvy, nepostupoval s vynaložením veškerého úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránil.

Nad rámec uvedeného správní orgán konstatuje, že charakteristickým znakem přestupků právnických osob a podnikajících fyzických osob je to, že odpovědnost těchto osob je založena porušením právních povinností bez ohledu na zavinění. Jedná se o objektivní odpovědnost, tedy odpovědnost za výsledek. Je tedy věcí účastníka řízení, aby si při výkonu své činnosti počínal tak, aby neporušil povinnosti dané energetickým zákonem a nepoškodil tímto zákonem chráněné zájmy.

Správní orgán tak vzhledem k výše uvedenému nepochybně zjistil a prokázal, že se účastník řízení výše popsaným skutkem dopustil spáchání přestupku dle ust. § 91 odst. 5 písm. d) energetického zákona.

VI. Uložení správního trestu

Podle ust. § 35 zákona o odpovědnosti za přestupky lze za přestupek uložit správní trest ve formě (i) napomenutí, (ii) pokuty, (iii) zákazu činnosti, (iv) propadnutí věci nebo náhradní hodnoty či (v) zveřejnění rozhodnutí o přestupku.

Jelikož energetický zákon neumožňuje ve smyslu ust. § 47 odst. 2 a ust. § 50 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky uložit pachateli správní trest ve formě zákazu činnosti či zveřejnění rozhodnutí o přestupku a ani z povahy provedení vytýkaného skutku účastníka řízení tomuto nelze uložit propadnutí věci nebo náhradní hodnoty ve smyslu ust. § 48 a ust. § 49 zákona o odpovědnosti za přestupky, přichází co do druhu správního trestu ukládaného účastníkovi řízení pouze napomenutí či pokuta.

Správní orgán má za to, že správní trest ve formě napomenutí není v oblasti dozoru Úřadu ve vztahu ke spáchanému přestupku přílehavý, zejména s ohledem na jeho povahu ve smyslu ust. § 37 písm. a) a ust. § 38 zákona o odpovědnosti za přestupky.

S ohledem na skutkové okolnosti dospěl správní orgán k závěru, že v daném případě nebyly naplněny ani podmínky, které by umožňovaly případně upuštění od uložení správního trestu.

Správní orgán proto s ohledem na výše uvedené vyhodnotil jako zákonné, vhodné a účelné v daném případě uložit správní trest ve formě pokuty.

Dle ust. § 91 odst. 14 písm. b) energetického zákona lze za přestupek dle ust. § 91 odst. 5 písm. d) energetického zákona uložit pokutu do 50 000 000 Kč nebo 1 % z čistého obratu dosaženého držitelem licence za poslední ukončené účetní období.

Při stanovení konkrétní výměry pokuty správní orgán přihlédl ke všem skutečnostem zjištěným ve správním řízení. Zejména přihlédl ve smyslu ust. § 37 písm. a), c) a g) zákona o odpovědnosti za přestupky k povaze a závažnosti přestupku, k přitěžujícím a polehčujícím okolnostem a k povaze činnosti účastníka řízení. V neposlední řadě správní orgán přihlédl při stanovení výše pokuty též k osobě pachatele.

Vzhledem k výše uvedenému správní orgán nejprve posuzoval otázku povahy a závažnosti přestupku ve smyslu ust. § 38 zákona o odpovědnosti za přestupky.

Správní orgán se zabýval zejména závažností spáchaného přestupku, kdy má za to, že spáchaný přestupek je závažný, a to zejména s ohledem na to, že účastník řízení zneužil svého postavení v rámci procesu změny dodavatele elektřiny, kdy aniž by disponoval odstoupením Zákazníka od smlouvy s novým dodavatelem dle ust. § 11a odst. 2 energetického zákona, uvedl v informačním systému OTE nepravdivou informaci, aby zastavil změnu dodavatele elektřiny na jinou osobu.

Úřad s ohledem na ust. § 38 písm. a) a b) zákona o odpovědnosti za přestupky považuje vykazování nepravdivých informací a ve svém důsledku obecně klamání zákazníků na trhu s energiemi za velmi závažné, neboť tento trh vykazuje značná specifika oproti trhům s jinými výrobky či službami. Tento trh je charakterizován velmi oslabeným postavením spotřebitelů vůči dodavatelům. Tvrzení, že Zákazník odstoupil od smlouvy s novým dodavatelem dle ust. § 11a odst. 2 energetického zákona, i přes to, že účastník řízení takovým odstoupením nedisponuje, je ze strany Úřadu vnímáno jako zneužití tohoto značně nerovného postavení ze strany účastníka řízení, nadto, dosáhl-li účastník řízení tímto úkonem toho, že nedošlo ke změně dodavatele elektřiny (i když byly podmínky k takové změně splněny). Pakliže by k takovým praktikám ze strany dodavatelů docházelo běžně, stal by se trh s energiemi zcela nekontrolovatelným a závislým na libovůli dodavatele, nikoliv na svobodné vůli spotřebitele v postavení zákazníka. Takové praktiky by v neposlední řadě měly negativní vliv též na ostatní dodavatele energií, kteří postupují v souladu se zákonem.

Jak již správní orgán výše uvedl, odpovědnost právnických a podnikajících fyzických osob za spáchání přestupku je založena porušením právních povinností bez ohledu na zavinění. Jedná se o objektivní odpovědnost, tedy o odpovědnost za výsledek. Ačkoliv tedy není nutno posuzovat a prokazovat subjektivní stránku věci, je nutno ve smyslu ust. § 38 písm. c) zákona o odpovědnosti za přestupky přihlédnout ke skutečnosti, že zájmem

(úmyslem) účastníka řízení zřejmě nebylo porušit zákon, k čemuž v konečném důsledku přesto došlo. Správní orgán nemohl bez důvodných pochybností prokázat úmyslné porušení zákona ze strany účastníka řízení (přestože jisté indicie, např. v zájmu na zastavení změny dodavatele a udržení odběratele, k tomu ukazují), a proto tuto skutečnost vyhodnotil ve prospěch účastníka řízení.

Jako přitěžující okolnost ve smyslu ust. § 40 písm. f) zákona o odpovědnosti za přestupky vyhodnotil správní orgán také to, že se účastník řízení dopustil přestupku vůči osobě vyššího věku, když zákazníkovi [REDAKCE], nar. [REDAKCE], bylo ke dni 25. května 2018 (den spáchání posuzovaného přestupku) 67 let.

Účastník řízení není evidován v rámci žádného jiného správního řízení za porušení zákona ve věcné působnosti Úřadu, a lze tedy konstatovat, že porušil právní předpis ve věcné působnosti Úřadu poprvé, což hodnotí správní orgán jako výrazně polehčující okolnost.

Ve smyslu ust. § 39 a ust. § 40 zákona o odpovědnosti za přestupky již správnímu orgánu nejsou v posuzované věci žádné další polehčující či přitěžující okolnosti známy.

Co se týče osoby pachatele přestupku, správní orgán vycházel při stanovení výše pokuty ze závěrů dostupné judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20 dubna 2010, č. j. 1 As 9/2008 - 133), z níž vyplývá, že správní orgán ukládající pokutu za přestupek je povinen přihlídnout k osobním a majetkovým poměrům pachatele tehdy, pokud je podle osoby pachatele a výše pokuty, kterou lze uložit, zřejmé, že by pokuta mohla mít likvidační charakter, a to i v případech, kdy příslušný zákon osobní a majetkové poměry pachatele v taxativním výčtu hledisek rozhodných pro určení výše pokuty neuvádí.

Správní orgán se tedy zabýval otázkou majetkových poměrů účastníka řízení. Platí, že správní orgán při zjišťování osobních a majetkových poměrů vychází z údajů předložených samotným účastníkem řízení, případně z těch, které vyplynuly z dosavadního průběhu správního řízení či které si opatří samostatně bez součinnosti s účastníkem řízení. Zároveň však platí, že nelze-li takto získat přesné informace, je správní orgán oprávněn (nikoliv povinen) stanovit je v nezbytném rozsahu odhadem.

Z účastníkem řízení doložené Rozvahy vyplývá, že ke dni 31. prosince 2018 disponoval účastník řízení peněžními prostředky ve výši [REDAKCE] Kč při celkových aktivech [REDAKCE] Kč netto. Podle Výkazu zisku a ztráty za rok 2018 zakončil účastník řízení účetní období se ztrátou [REDAKCE] Kč při čistém obratu ve výši [REDAKCE] Kč.

Dle judikatury českých soudů musí konkrétní forma postihu a jeho výše působit natolik silně, aby od podobného jednání odradila i ostatní nositele obdobných povinností, jaké přísluší účastníku řízení, zároveň musí být postih dostatečně znatelný v materiální sféře pachatele, aby v něm byla dostatečně obsažena i jeho represivní funkce, aniž by však byl pro něj likvidačním. To znamená, že uložená pokuta musí být v takové výši, aby byla způsobilá plnit své základní funkce, tedy funkci represivní a preventivní. Toho je schopná jen v případě, že je natolik významná pro daného rušitele, že se mu porušení právních povinností v ostatních případech nevyplatí. Pokuta musí tedy mít pro pachatele odstrašující účinek, aby se obával možné sankce a nedocházelo k opětovnému porušení právních povinností z jeho strany.

Likvidační pokuta ve vztahu k podnikajícím osobám je dle judikatury taková, která je způsobilá pachateli sama o sobě přivodit platební neschopnost či ho donutit ukončit podnikatelskou činnost, nebo se v důsledku takové pokuty může stát na dlouhou dobu v podstatě jediným smyslem jeho podnikatelské činnosti splácení této pokuty a zároveň je zde reálné riziko, že se pachatel, případně i jeho rodina (jde-li o podnikající fyzickou osobu) na základě této pokuty dostanou do existenčních potíží. O zjevně nepřiměřenou výši sankce nejde v případě, kdy pokuta byla uložena těsně nad spodní hranicí zákonného rozmezí. Rovněž je nutno přihlídnout k tomu, že majetkové poměry pachatele nejsou jediným kritériem pro stanovení výše pokuty, nicméně sankce by neměla být vzhledem ke svému účelu nepřiměřená.

Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. dubna 2015, č. j. 4 As 236/2014-85, vyplývá, že ani záporný výsledek hospodaření není překážkou pro uložení pokuty a neznamená bez dalšího, že každá uložená pokuta je likvidační. Je totiž třeba hodnotit celkovou situaci účastníka řízení jakožto právnické osoby.

Po zvážení všech skutkových okolností případu (tedy i skutečností svědčících ve prospěch i v neprospěch účastníka řízení), jakož i po zvážení všech polehčujících a přitěžujících okolností a majetkových poměrů účastníka řízení, stanovil správní orgán účastníkovi řízení pokutu ve výši, jež je uvedena ve výroku II. tohoto rozhodnutí. Správní orgán má za to, že pokuta ve stanovené výši naplňuje jak funkci preventivní, tak funkci odstrašující, a současně není, s ohledem na rozsah jeho podnikání, pro účastníka řízení likvidační.

S odkazem na ust. § 46 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky je pokuta splatná do 30 dnů ode dne, kdy toto rozhodnutí nabude právní moci.

Správní orgán považuje stanovenou výši pokuty za zcela přiměřenou míře a významu chráněného společenského zájmu upraveného energetickým zákonem. Nadto správní orgán poznamenává, že pokuta udělená ve výši tak, jak je uvedeno ve výroku II. tohoto rozhodnutí, byla uložena v souladu s ust. § 2 odst. 4 správního řádu, tedy ve výši odpovídající rozhodovací praxi Úřadu v obdobných nebo shodných případech.

VII. Náklady řízení

Souběžně je výrokem III. tohoto rozhodnutí ukládána povinnost úhrady nákladů řízení, neboť správní orgán je podle ust. § 95 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky ve znění pozdějších předpisů ve spojení s ust. § 79 odst. 5 správního řádu povinen účastníkovi, který byl uznán vinným, resp. který řízení vyvolal porušením své právní povinnosti, uložit náhradu nákladů řízení paušální částkou. Podle ust. § 6 odst. 1 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění pozdějších předpisů, činí paušální částka 1 000 Kč.

P o u č e n í

Proti tomuto rozhodnutí lze podat rozklad v souladu s ust. § 152 správního řádu k Radě Energetického regulačního úřadu do 15 dnů od jeho doručení, a to jeho podáním Energetickému regulačnímu úřadu. Lhůta pro podání rozkladu se počítá ode dne následujícího po doručení rozhodnutí, nejpozději však po uplynutí desátého dne ode dne, kdy bylo nedoručené a uložené rozhodnutí připraveno k vyzvednutí.

Mgr. Marek Gruner, v. r.
oprávněná úřední osoba
oddělení sankčních řízení Ostrava